

לעידוד וחיזוק הלימוד והחזרה
בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

הרטה עמקה

בין החברים היה את גמליאל. תמים ואמתי היה, שקט ועדין. באחד הימים כאשר שחו כלם על תאוונה שהיתה ברחוב 'רבי עקיבא' ספר גמליאל שהיה שם ממש ובעיניו ראה את רכבי ההצלה באים למקום. אף ראה את החולה מצליח לקום. אך אפרים שלא היה במקום מחק במלה אחת את דבריו וספר שאין זה יכול להיות והחל לומר את מחשבותיו וידיעותיו.

כך היה במספר הודמניות. אפרים 'ראש הפתה' מוחק ומזלזל בכל מי שמהרהר ומטיל ספק באמרותיו, בפרט בגמליאל העדין. פגיעתו פגעה עמקות בגמליאל שלא הבין על מה מגיע לו זלזול גדול שכזה לנגד כל החברים, ועוד על מה שראה בעיניו ממש... כאב לו מאד, אך שתק ובלע את עלבונותיו.

ערב אחד, כאשר נשלח אפרים לישן בבית סבו, שכב בחדר ריק לבדו בלילה, ועלה במחשבתו התנהגותו וזלזולו בגמליאל: "מדוע אני מתנהג כך עם גמליאל? הרי אם יש לו ידיעה אמיתית, למה לי לזלזל בו..."

מתי קרה שהצליח אפרים להתבונן במעשיו הרעים ולהרהר בתשובה? בעת שהיה לבדו. עת שיצא מכלל הרעש וישב את עצמו: "האם כך ראוי לי לעשות?... האם זוהי התנהגות ישרה?". כך, עם מעט ישוב הדעת מגיעים למסקנות טובות והרהורי תשובה אמתיים.

למדנו במעשה, להבין מלך שנעשה מלך, חרה מאד על הדבורים והרנונים כאשר שאולי אינו בן המלך האמיתי מפני החלוף עם בן השפחה. על כן היה בכל פעם יורה את חצי רעתו לבן השפחה, עד שהבין אביו של בן השפחה שאין לו ברהר כי אם להתגרש ממקומו.

ונתגרש הבן. מפעם לפעם כאב לו מאד והיה שואל את עצמו: "למה מגיע לי זאת להתגרש? הרי אם אני בן המלך בודאי לא מגיע לי זאת, ואם אין אני בן המלך, על מה מגיע לי להתגרש?"...

והיה היום ונסע המלך לתפס חיות, ועמד לנוח ולטיל. ושכב ובא לו במחשבתו: "מה חטא הבן שפחה? הרי אם אינו בן המלך מדוע מגיע לו זאת?"...

אפרים היה מראשי המדברים בפתה. בכל נושא שרק שחו בין החברים, היה אפרים יודע לומר ולספר לעדפון ולהכריע. אם היה מאן דהו מספר על מעשה כלשהו, המתינו כלם בצפיה לידיעותיו של אפרים, כי תמיד היה בפיו מלה ברורה ופסקנית. אף על פי שלא היה אפרים באמת יודע הכל, אך בבטחון וברצינות היה מתנפח עם כלם, וכלם כצאן תמים הבינו שאפרים הוא הילד היודע הכל ומבין הכל וחקם מכל אדם. מי שהעז להסתפק על דברי אפרים היה זורק מלת זלזול ומוחק אותו מעל פני האדמה בעלבון ובבשת פנים.

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה י"א - מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו (2)

הבן הנ"ל בחנם, כי ממה נפשך: אם הוא בן המלך לא די שנתחלף? מדוע יהיה נתגרש מכאן? ואם אינו בן המלך גם כן אין מגיע לו לגרשו, כי מה חטא?

והיה המלך חושב בזה ומתחרט על החטא והעולה הגדולה הזאת שעשה, ולא ידע לתת עצה לנפשו מה לעשות בזה, ואי אפשר לדבר מדבר כזה עם שום אדם להתיעץ עמו; ונתעצב בדאגה מאד, ואמר להשרים לשוב, כי מאחר שנפלה עליו דאגה, אין צריכין עוד לטיל, וחזרו לביתם.

וכשחזר המלך לביתו, בודאי היו לו כמה ענינים ועסקים, ונתעסק בעסקיו ועבר מדעתו ענין הנ"ל. והבן הנ"ל, שנתגרש (אשר הוא בן המלך באמת) ועשה מה שעשה ובזבז מעותיו, פעם אחד יצא לבדו לטיל. והניח לשכב, ובא לו על דעתו מה שעבר עליו, וחשב מה זאת עשה אלקים לי: אם אני הבן מלך בודאי אינו ראוי לי זאת, ואם אני בן המלך גם כן אינו מגיע לי זאת, להיות בורח ומגרש. ונתישב בדעתו: אדרבא, אם כן, שהשם

ונתישב הבן הנ"ל לעקר משם. ונתן לו אביו ממון הרבה והלך לו. וחרה לו הדבר מאד לבן הנ"ל (אשר הוא באמת בן המלך) על אשר נתגרש ממדינתו בחנם, כי הסתפל בעצמו: למה ועל מה מגיע לי זאת להתגרש? אם אני בן המלך, בודאי אינו מגיע לי זאת, ואם אני בן המלך, גם כן אינו מגיע לי זאת להיות בורח בחנם, כי מה חטאי? והרע לו מאד,

ומחמת זה לקח את עצמו אל השתיה, והלך לבית הזונות, ורצה לבלות בזה את ימיו להשתפר ולילך בשרירות לבו מחמת שנתגרש בחנם.

והמלך הנ"ל תפס את המלוכה בחזקה, וכשהיה שומע, שיש איזה אנשים, שמרננים ומדברים מהחלוף הנ"ל, היה מענישם ונוקם בם מאד, ומלך בתקף ועז.

ויהי היום, ונסע המלך עם שריו לתפס חיות. (שקורין נאולאויע) ובאו למקום נאה, ונהר מים לפני המקום ההוא. ועמדו שם לנוח ולטיל, והניח עצמו המלך לשכב, ובא על דעתו המעשה הנ"ל שעשה, שגרש את

יִתְבַּרְךָ יְכוּל לַעֲשׂוֹת כְּזֹאת, לְהַחֲלִיף אֶת בֶּן
הַמֶּלֶךְ וְשִׁיעֵבֶר עָלָיו כִּנְ"ל, אִם־כֵּן הֵיטָכֵן מִה
שֶׁעָשִׂיתִי? וְכִי כֶּף הָיָה רָאוּי לִי לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ
שֶׁעָשִׂיתִי? וְהִתְחִיל לְהֶצְטַעַר וּלְהִתְחַרֵּט מְאֹד
עַל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁעָשָׂה,

וְאַחֲרֵיכֶן חָזַר לְמִקוּמוֹ וְחָזַר אֶל הַשְּׂכָרוֹת, אָף
מִחֲמַת שֶׁכָּבַר הִתְחִיל לְהִתְחַרֵּט, הָיָה
מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ הַמִּחְשְׁבוֹת שֶׁל חֲרָטָה וּתְשׁוּבָה
בְּכָל פַּעַם. פַּעַם אַחַת הֵנִיחַ עֲצָמוֹ לְשַׁכְּבַ.
וְחָלַם לוֹ, אִיךָ שֶׁבְּמִקוּם פְּלוֹנִי יֵשׁ יָרִיד בְּיוֹם
פְּלוֹנִי, שְׁיִלֶּךְ לְשָׁם. וַיִּמָּה שֶׁיִּזְדַּמֵּן לוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה
אֵיזָה עֲבָדוֹת לְהִשְׁתַּכֵּר, יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ
הַעֲבָדוֹת, אָף אִם אֵינוֹ לְפִי כְּבוֹדוֹ.

וְהִקְיֵץ. וְהַחֲלוּם הַזֶּה נִכְנַס לוֹ מְאֹד
בְּמִחְשַׁבְתּוֹ. כִּי לְפַעְמִים עוֹבֵר הַדָּבָר תַּכְּף
מִן הַמִּחְשָׁבָה, אָף דָּבַר הַחֲלוּם הַזֶּה נִכְנַס
הַרְבֵּה בְּמִחְשַׁבְתּוֹ. אָף אֶף־עַל־פִּי כֵּן הָיָה
קָשָׁה בְּעֵינָיו לַעֲשׂוֹת זֹאת, וְהֵלֶךְ יוֹתֵר אֶל
הַשְּׂתֵיָה. וְחָלַם לוֹ יוֹתֵר הַחֲלוּם הַנִּ"ל כְּמָה
פַּעְמִים, וּבְלִבָּל אוֹתוֹ מְאֹד. פַּעַם אַחַת

הָיוּ אוֹמְרִים לוֹ בְּחֲלוּם: אִם אַתָּה רוֹצֵה לְחוּס
עַל עֲצָמְךָ, תַּעֲשֶׂה כִּנְ"ל! וְהִכְרַח לְקַיֵּם אֶת
הַחֲלוּם.

וְהֵלֶךְ וְנָתַן מוֹתֵר הַמַּעוֹת שֶׁהָיָה לוֹ עֲדִין עַל
הָאֲכֻסְנֵיָא, גַּם הַמְּלַבּוּשִׁים חֲשׁוּבִים שֶׁהָיָה
לוֹ הֵנִיחַ גַּם־כֵּן עַל הָאֲכֻסְנֵיָא. וְהוּא לָקַח
לְעֲצָמוֹ מְלַבּוּשׁ פָּשוּט שֶׁל סוֹחָרִים, כְּגוֹן
(אֶפְיִנְטִשֶׁע) וְנָסַע עַל הַיָּרִיד. וּבָא לְשָׁם.

וְהִשְׁכִּים וְהֵלֶךְ עַל הַיָּרִיד. וּפָגַע בּוֹ סוֹחֵר
אֶחָד, וְאָמַר לוֹ: רְצוֹנָךְ לְהִשְׁתַּכֵּר בְּאֵיזָה
עֲבָדוֹת? הֵשִׁיב לוֹ הֵן. אָמַר לוֹ: אֲנִי צָרִיךְ
לְהוֹלִיךְ בְּהֵמוֹת, תִּשְׁכִּיר עֲצָמְךָ אֶצְלִי? וְהוּא
לֹא הָיָה לוֹ פְּנָאִי לְיִשֵּׁב אֶת עֲצָמוֹ בְּזֵה, מִחֲמַת
הַחֲלוּם הַנִּ"ל. וְעָנָה וְאָמַר תַּכְּף הֵן! וְהַסּוֹחֵר
שִׁכְרוֹ תַּכְּף. וְתַכְּף הִתְחִיל לְשַׁמֵּשׂ עִמּוֹ
וּלְצַוּוֹת עָלָיו, כְּדָרְךָ הָאֲדוֹן עַל מְשֻׁרְתָיו.

וְהוּא הִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל בְּעֲצָמוֹ: מָה עָשָׂה?!
כִּי בּוֹדָאִי אֵין רָאוּי לוֹ עֲבָדוֹת כְּזֵה, כִּי הוּא
אִישׁ רַךְ, וְעַתָּה יִצְטָרֵךְ לְהוֹלִיךְ בְּהֵמוֹת
וְיִכְרַח לֵילֶךְ רַגְלִי אֶצֶל הַבְּהֵמוֹת. אָף אִי
אֶפְשָׁר לְהִתְחַרֵּט. וְהַסּוֹחֵר מְצוּהָ עָלָיו כְּדָרְךָ
הָאֲדוֹן. וְשָׂאֵל אֶת הַסּוֹחֵר: אִיךָ אֵלֶךְ לְבִדִּי עִם
הַבְּהֵמוֹת? הֵשִׁיב לוֹ: יֵשׁ עוֹד רוּעִים מוֹלִיכֵי
בְּהֵמוֹת שְׁלִי, וְתִלְךָ עִמָּם. וְנָתַן לוֹ לְיָדוֹ אֵיזָה
בְּהֵמוֹת שְׁיִוְלִיכֵם, וְהוֹלִיכֵם חוּץ לָעִיר.

שאלות לחידודא

בחן 38א:

מעשה י"א מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו (2)

- טבל במים
- הניח לשכב
- ז. מה עשה שם בן המלך אמיתי?
 - הצטער והתחרט מאוד על המעשים הרעים שעשה
 - לקח עצמו שוב אל השתיה
 - דיבר שם עם חבירו
- ח. מה חלם בן המלך האמיתי?
 - איך שנעשה מלך על כל העולם
 - שיש יריד במקום וביום פלוני ויעשה מה שיזדמן לו בראשונה
 - שבן השפחה האמיתי מתחרט על זה ששילח אותו
- ט. מי פגע את בן המלך האמיתי ביריד?
 - בן השפחה האמיתי
 - עבד
 - סוחר אחד
- י. האם למדת את המעשה השבוע?
 - רציתי
 - פעם
 - פעמיים

- א. למה חרה לו לבן המלך האמיתי?
 - כי בן השפחה אמיתי נהיה מלך
 - כי נתגרש בחינם ממדינתו
 - כי אביו לא עזר לו
- ב. מה עשה בן המלך האמיתי אחר כך?
 - התחיל ללמוד תורה בסתר
 - לקח לו כלי נגינה והתחיל לנגן ולשיר
 - לקח את עצמו אל השתיה
- ג. מה עשה המלך כששמע שמדברים מהחילוף?
 - היה מזהיר אותם שישלחם
 - היה מתבייש מאוד
 - היה מענישם ונוקם בם מאוד
- ד. מה עשה שם המלך?
 - טבל בנהר
 - צד חיות
 - התחרט על החטא והעוולה הגדולה שעשה שגירש בחנם את בן המלך האמיתי
- ה. מה קרה למלך אחר שחזר לביתו?
 - נתעסק בעסקיו ועבר מדעתו ענין הנ"ל
 - לא עבר מדעתו ענין הנ"ל והיה טרוד מזה
 - תפס את המלוכה בחוזק גדול
- ו. מה עשה בן המלך אמיתי פעם אחת כשיצא לטייל?
 - בזבז מעותיו

בעומק המעשה

על כמה אנשים מספר רבינו בספורי מעשיות שחלמו חלום - עד כמה? ובאיזה מעשה?

תשובות על מעשה י"א בן מלך ובן שפחה שנתחלפו (1)

על מי כתב רבינו במעשה זו (בן מלך ובן שפחה שנתחלפו) ובמעשה י' (בערגיר ועני) שהיה "בְּרִיָּה" ? במעשה י' והוא, הַבְּחֹר הַנִּל, הָיָה הַבְּרִיָּה בִּינְיָהֻם, כִּי כָּבַר הָיָה שָׁם מְכָבֵר. (בן הבערגיר) במעשה זו עד שְׁהָיָה הוֹלֵךְ וְגָדוֹל וְהָיָה בְּרִיָּה גְדוֹלָה, (בן שפחה האמיתי)

דעם רבינ'ס
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה: בפקס - 1532-6519611 להודעות - 02-5345040 לקבלת הגליון באימייל - m025345040@gmail.com